

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemči ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se svobodno frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovodno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

London 4. junija. Vabilo na kongres, katero je včeraj poslano vladam držav, ki so pariški dogovor podpisale, predlaga, naj se kongres snide v Berlinu trinajstega junija, da se prosto razgovarja in posvetuje o celoti mirovnega dogovora san-štefanskega.

V parlamentu angleškem je vlada naznanila, da je angleška vlada sprejela vabilo na kongres in bode ustregla mu, ako mu tudi druge vlade prigrasijo. Beaconsfield, Salisbury in Odo Russel bodo Anglijo na kongresu zastopali.

Berlin 4. junija. Zjutraj ob 6^{3/4} je bil sledeči bulletin izdan: Cesar je po noči dobro spal. Nema nič vročine (febra). Bolečine so manjše.

Berlin 3. junija. 4^{1/2} uri po poludne. Zdravstveno stanje cesarjevo je zadovoljivo. Cesar je spal, tudi nekaj jedel, ter videl cesarico in nadvojvodico badensko nekoliko minut.

Berlin 3. junija. Bismark pride popoldne. Nemški zastopniki pri signatar-nih oblastnijah pariškega dogovora izročujejo denes vabila na kongres, ki bode 13. junija v Berlinu sešel se.

Peterburg 3. junija. Gorčakovljevo zdravje je boljše, pričakuje se skoro ozdravljenje.

Dunaj 3. junija. „Pol. Corr.“ poroča iz Carigrada: Tottleben je vnovič

terjal, naj Turki trdnjave izpraznijo; porta je pripravljena, nekoliko udati se v tem. — Savfet paša in Edhem paša sta izbrana za pooblaščenca pri kongresu. — Bratiano je sem prišel.

Andrassy — dobro podučen!

Prav kratka je vest, ki nam denes dohaja, pa neizmerno podučljiva in pomenljiva. Kongres se snide. Dan njegovega shoda je 13. t. m. To se denes 4. t. m. za gotovo iz uradne strani poroča iz Londona in iz Berlina. Torej je gotova in brezdvomna stvar, proti katerej nij nobenega ugovora.

Ali komaj pred dvema dnevoma, 2. junija, je voditelj „naše“ vnanje politike, grof Andrassy, v ogerske delegaciji rekel: „Kongres je sprejet, in sicer, kakor sem ravno denes izvedel, za 11. t. m. v Berlin.“

Torej pred dvema dnevoma, ko so v Londonu in Berlinu že vse narejeno imeli, nij Andrassy niti dneva kongresovega prav vedel, in kar je bil izvedel, bilo je krivo. Zdaj še le vé — ko vemo že vsi.

Iz tega lahko zopet sodimo, koliko važnosti moremo in smemo družim besedam gospoda magjarskega grofa verjeti.

Iz tega pa tudi vidimo, da sti Rusija in Anglija, in morda Nemčija zraven, — sami naredili dogovore, Andrassy je pa na strani ostal, ali kakor je v zadnji delegaciji bivši minister Giskra rekel: mej dvema stoloma vsedel se na tla.

Treba je samo še pripomniti, da je dan

poprej Andrassy javno izjavil, da ničesa ne ve, kako so dogovori mej Rusijo in Anglijo obtekli, da ima vtise (impresije), ka nij nič proti naše monarhije interesom sklepalo se. Torej same vtise, same impresije, nič vedeti!

Pri tem se človek mora domisliti Oxenstiernovega izreka, diplomate ne baš slavečega: „ti ne veš, moj sin, kako z malo modrostjo se vlada.“ Kajti kako bi človek po teh dokazih mogel misliti, da ti diplomatje kaj posebnega vedo, ko vidimo, da pred dvema dnema nijso nič več vedeli kot ves drugi svet?

Dobrodušni filozof pravi: vse kar je, je dobro. Morda je tudi za nas dobro, — da je tako kakor je dozdej zadnje dve leti bilo z našo slavno diplomacijo.

Govor kranjskega poslanca grofa Hohenwarta

o nagodbenih predlogah v seji dne 29. maja v državnem zboru.

(Konec.)

Gospoda moja! Ne omenjal bi jaz tega, ako bi ne minolo še le malo tednov, odkar se je ravno to iz tribune te visoke zbornice slavilo in kazalo na to stvar kot tako, zavolj česar bi mi ubogi Avstrijci Ogrom morali biti hvaležni. (Na desnej: dobro!) Ali Vam hočem še zgodovino zadnje ogerske ministrske krize ponoviti in omenjati, kako se je tej krizi naše ministerstvo nasproti postavilo. Menim, gospoda moja, da so ti dogodjaji vsim predobro

Listek.

Nemec o Bolgarih.

Po žužoj-to škurč bit' ne volno. („Die Balkan-Hajduken. Ein Beitrag zur inneren Geschichte des Slaventhums. Leipzig 1878 — Georg Rosen.“)

Posebnosti slovanstva in njegovega kulturnega razvoja so ravno tako mnogobrojne, kakor je mnogobrojno samo pleme slovansko.

In te posebnosti, koliko vekov je minolo, da o njih nij bilo ni sluha ni duha! Nij čuda — one so jedro Slovano-vedenja, katero je z znanostjo o paru dete jednega in istega veka.

Ne šalimo se. Čas je preresen, da bi dovtipe delali. Če smo se poslužili tega izraza, storili smo to, ker imamo mnogo uzrokov, govoriti podobnoslično. Probudil se je um slovanski, in kar se nij vse: njemu hiti na pomoč i tujstvo, mej njim celo nemštvo ne najposlednje.

Pred nami leži knjiga, zaglavje katere smo že priobčili zgoraj.

Balkansko hajduštvo! V teh besedah se

predstavlja Slovanu brezbrojno historičnih tájin, historičnih velečinov? K temu še Georg Rosen, — ime znano vsakemu, kdor sledi za evropsko literaturo o jugoizhodu, ker njegova zgodovina Turčije, pojavivša se pred kakimi 10 leti, ki je mnogo šuma v nemški literaturi naredila, — po pravici ali ne, nas denes malo briga. Vsaj znano je, da je ta gospod bil nemški poslanec v raznih jugoslovanskih in turških mestih.

Čitamo. In kaj si mislite! Domislili smo si patra Greuterja finale, v nekej seji avstrijskega državnega zbora obče znani medmet. Od Nemca ne pričakujejo izkušeni Slovani ni vrvice, s katero bi se mogli povestiti se — kot Slovani.

Po svojem materijalu knjiga g. Rosena razpada na četiri dela: v prvem nahajamo nekaj poročil o hajduštvu iz XVII. veka, katera spadajo sploh k staršim svoje vrste dokumentom; iz zbornikov bolgarskih pesnij bratov Miladinovih in Čolanova je g. Rosen pobral in predstavil one, katere so mu zdele se godne po svojem predmetu; tretji oddel predstavlja zanimive črtice najznamenitejšega bolgarskega hajduka novejših časov,

Panajota Hitova, izdane v Bukureštu 1872 leta, v redakciji znanega bolgarskega knjižnika in novinarja, Ljubena Karavelva. Za tem sledi kritična analiza Hitovih zapisk, razbor, v katerem g. Rosen provodi svoj vzgled na predmet, katerega si je izbral, da bi ga preiskaval.

Torej knjiga uže po svojej slovstvenozgodovinskej robi, katero nam predava nemški zgodovinar, nij zavsem malovažna; no posebno zanimivost jej pridajejo vzgledi avtorja na hajduštvo južnih Slovanov, a mej njimi misel prvobitna in čudna: hajduštvo na Balkanu ima svoj vir v Moskvi, hajduštvo na Balkanu je v tesnej zvezi z ruskim panslavizmom. Zdaj nij teško uganiti, kam pes taco moli. Moramo samo pripomniti, da sploh vsi navadni tujci ni pod milim nebom o Slovanih nepristransko soditi ne morejo; da g. Rosen nij iz ne navadnih inostranih pisateljev o slovanstvu, pokazal je precej jasno v svojej turškej zgodovini; da je g. Rosen Nemec, kateri narod se za Magjari najbolj boji ne samo „panslavizma“, no sploh vsacega priznaka slovanskega gibanja, o tem svedoči razen tega,

v spominu, da mi torej o tem ne treba natančneje govoriti. Kdo bi pa hotel v tacih razmerah Ogrce kamnati, ako od večnega hvalisanja uže niso ničesar več videli, in da je ona dežela pozabila, da se ima za vse, kar ima in kar je dosegla, le tesnej zvezi z deželami tostranske državne polovice zahvaliti, in da podkopava svojo lastno eksistenco, ako moč države slabi, pod katere varstvom jedino le more svojo veliko kulturno nalogo uspešno izvrševati. (Klici na desnej: prav res!) Ali, gospoda moja! ako bi vse to ne bilo tako, ako bi mogla Ogerska pametno v bodočnost zreti, ako bi se nam bilo v minulih desetih letih posrečilo, tudi defacto obdržati nam de lege priznato ravnopravno položnje v vezi monarhije, moram vsejedno priznati, da bi morali potem še drug ovirek odstraniti, morda največji, kateri bi se ustavljal zvezi z Ogersko.

Še le pred malo časom je nek odličen govornik ustavoverne stranke iz Štajerskega v drugej hiši visokega državnega zbora ravno to oviro prav dobro zaznamoval. Ta ovira je skrb Ogerske, da ne bi ona po tesnejšej zvezi z nami izgubila svoje samostalnosti, strah, da ne bi ona postala le provincija naše države. Gospoda moja! obžalujem jako da oni spoštovani gospod govornik se svojim vpljivom v krogih ustavovernih prijateljev, tudi nij doslednosti omenjal, ki izvira iz njegove istinite opazke. Ta konsekvence bi se lahko tako le glasila: Odstranite najprej to skrb Ogrov, po kažite jim s svojimi lastnimi upravami, da ste trdni in pripravljeni vsako samostalnostno pravo spoštovati in varovati! (Na desnej dobro, dobro!)

Jaz resnično mislim gospoda moja, da je bila ravno to pripravljali nalog, kateri bi bila morala politika minulih let rešiti; zdaj pa se ozrite in pogledite stanja, katera ste v tostranskej državnej polovici ustvarili! Šest let, šest drazih let je uže minolo, v katerih se je ravnalo ravno po nasprotnej sistemi, v katerih se je iskala največja državna modrost v tem, da se je z zatiranjem pravic posamnih dežel, v teh vsesamostalno živnje uničevalo (na desnej: dobro!) in v katerih se je vse mogoče storilo, da bi se

ljubezen in zvestoba različnih narodov za skupno domovino podkopala. (Dobro! na desnej.)

Ako pod tacimi razmerami centrifugalne težnje mej marodi naše državne polovice niso ukoreninile, zahvaljujemo se, gospoda moja! zato slavnej minulosti in upanju na boljše bodočnost, pred vsem pa se zato zahvaljujemo nepremakljivej zvestosti za dinastijo. Ne skušajmo pa si tujih simpatij pridobiti, kajti s tem pripravljamo si najgrenkejša iznenađenja: ne trudimo se, ošabno Ogersko pregovarjati, da bi se z nami tesneje združila. Ta dežela, gospoda moja! katera minolega desetletja ter njigovih prizadevanj še nij pozabila, se bode in se mora vsakej tesnejšej zvezi s tako državo protiviti, katera ne-le ne spoštuje samostalnosti svojih delov, ampak jo siloma zatira (dobro! na desnej) zato, da zagotovi jedne narodnosti, in pri tej zopet le jedne stranki, gospodstvo. (Na desnej: dobro, dobro!)

Ako je Vam, gospoda moja, v včerajšnej seji gospod poslanec iz Bukovine, morda tudi iz patrijotizma ki izvira iz skrbi, zaklical na to visoko zbornico jako vplivno žuganje, da dedič dualizma ne bode centralizem, nego federalizem, zdi se mi, da je prouzročil to žuganje nedoločen, ne dobro razumljen čut neobhodne potrebnosti. (Na desnej: dobro!)

Takovega prorokovanja Vam, gospoda moja! ne bodem ponavljal, a z vso določnostjo in z vsem preverjenjem moram izreči, da je prvi pogoj vsakej tesnejšej zvezi z Ogersko vestno spoštovanje pravic pojedinih dežel. (Klici na desnej: tako je! dobro!)

A to je pa tudi, gospoda moja! gotovo najboljša centralizacija, ki daje možnost, da se v izvršitev važnih, največjih državnih nalog v resnici tudi moči cele monarhije zberó. (Klici na desnej: istina!) Za tako državo, ki ne le v oblike svobode potisnena, ampak je na v resnici svobodnej podlogi ustanovljena in v najboljšem pojmu besednem napredovalno organizovana, pogajali se bodo vsi narodi z jednako zvestostjo, dobila bode zopet vso svojo vabijočo moč, in zadostiti bode mogla resni-

čno in popolnem svojej svetovno zgodovinskej nalogi. (Dobro, dobro! na desnej)

Denes, gospoda moja, vidimo žalibog vse ravno nasprotno, ter je situacija, v katerej smo nagodbenemu vprašanju Ogerske nasproti, matematičko pravilen rezultat mnogoletne napačne politike. Naj le oni, ki so doslej to politiko podpirali in izpeljavali skozi kavdinični ig hodijo, h kateremu jih je ona pripeljala. O nas, gospoda moja, ne smete tega misliti. Mi smo tej politiki uže od prvotnega početka protivili, mi smo pred njo svarili, dokler je bil še čas. Na tem žalostnem potu ne moremo za vami hoditi, (dobro! na desnej,) in ako se nas v to hoče denes pregovoriti, kakor se je to zgodilo od jedne strani s tem, da se kaže na pretečo vnanjo nevarnost, potem morem le to odgovoriti: to se ve da je res, da čas vnanjih zapletek nij prilichen, da bi se poravnali takovi notranji prepiri.

Zato sem tudi pričakoval, da bode Ogerska v trenutji, ko bodo vnanja zapletenja jela pretiti, se staro plemenitostjo k nam stopila in dejala, da hoče svoja nova zahtevanja, — katera nam stavlja, — odložiti do mirnejše dobe, in nas bode povabila, naj obnovimo nagodbo na starem temelji. To se zdaj nij zgodilo, Ogerski se nij zdel ta čas neugoden, da bi nas ne napala, in iz nas novih privoljenj ne izsilila. Taki napad, gospoda moja, da se le v jednem trenutku odbiti, in sicer tačas, ko se napad izvrši. (Dobro! na desnej.)

Ostane nam tedaj le jeden premislik, ako uže žalibog nijsmo možni v tem trenutku, ko je občna blagost uže tako globoko propala, in ubožanje v vedno večje kroge prodira, prebivalstvu njegovih bremen olajšati, moremo še manj to dovoliti, da bi se mu v interesu Ogerske nova bremena naložila. (Dobro! na desnej.) Namen predloga večine odborove je, da se prebivalstvo tega obvaruje, zato bodemo tudi za ta predlog glasovali. (Živahno odobrenje in rokopoloskanje na desnej.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 4. junija.

Cesar je bil 1. t. m. v vojaškem ta-

kar smo o njem uže povedali, še njegovo lastno ime.

No, ne samo opozoriti hočem čitatelja, da bi on pred knjigo g. Rosena o bolgarskem hajduštvu ne enkrat zadrngol svoje mošnje, ampak v nemnogih besedah poskusim pokazati, kaj razumejo Nemci, učenjaki in prostaki, mej 100 vsaj 99krat pod svojo hvalisano nemško točnostjo in nepristranostjo, če govore ali pišejo o predmetih Slovano-vedenja.

Naši prijatelji izlivajo pred nami svoje, do strasti ljubeče nas srce, pod raznimi devizami. Magjari in avstrijsko-judovski Nemci s trepetom govore o Slovanih, ker se boje za svojo nepravično in nepriradno nadnjimi gospodstvo. Oni trepečejo pred slovanskimi plemeni v Avstriji, a še bolj pred onimi, ki so zvunaj nje, ker slutijo, ka ona doba nij več tako daleč, ko pridejo avstrijski Slovani k svojej prirodnej, političnej veljavi. Da bi istino svojega instinktivnega sluha, kolikor jim je mogoče, zadržali, da bi še vsaj nekaj desetletij oddihali na blazinah, katere je premehko nabila jim slovanska trudoljubnost, slovanska pokornost, slovanska pohlevnost.

Ne vem, kakovšen je Rosen domačin. Njegova knjiga svedoči, ka je on iz srca srce Germanije. On sodi o Bolgarih, kakor sodijo berlinski Nemci o Slovanih v Poznanji, in kakor bi sodili tudi o drugih, ako bi jih imeli v svojih krempljih. G. Rosen je opravljal visoke službe na slovanskem jugu Evrope, pokazal je v nekaterem oziru literaturno sposobnost; vse to govori za g. Rosena, in nas nekako vleče k njegovim delom. Pa če jih razbiraš in jim v globino prodiraš, vidiš v njih samo pristrastje, katero je prostemu čitatelju tem nevarneje, čem raje bi ono zamaskiralo se v nepristrastje. Da, če poslednje bilo bi samo v raznih konjuktivih priličja in dvombe, delo bi bilo prekasno! Pa zdrava pamet nam govori, ka je človek v tacih rečeh z nepristranostjo tem bolj kriv, čem bolj je izobražen. Itak g. Rosena zdrava logika, prirodni um močno obsoja. Nam bi ne kipela tako silno kri od jeze, če bi slišali kacega sodastega berlinskega pivarja debatirati, kako bi se moglo najprej izkoreniniti ono golazen, katere historično ime je: Slovan. Nam bilo bi lehče, če bi kak magdeburšk klobasar kričal hripavo, ka se svet premeni iz solzne doline v raj samo tedaj, ko odbije poslednja

urica poslednjemu členu one „inferiorne rase“, kateroj pravimo pleme slovansko. Mi bi prenosili še mnogo družega, če ne pokojno, vsaj ne s tacim gnevom, s kacim bere vsaj nekoliko pošten človek g. Rosena knjigo o jugoslovanskem hajduštvu, iz katere ne enkrat svita visoka ideja, katero moremo kratko izraziti tako: „Turški element nij samo nesposoben za civilizacijo, kar ne odrekajo samo slovanski antropologi in historiki, no i nekateri drugi, se ve da le pravični; ne ne, turško pleme je celo sposobneje za vrhovne zadače prosvete, nego slovansko. Ergo bilo bi ne samo Turčiji, no vsemu človeštvu koristno, če bi Bolgarom vsaj pred enim vekom uže zapeli requiem aeternam.“

Ne treba nam dokazovati ložnost tacih prestopnih doktrin. Historija sama govori, govore stoletja robstva, katere je porodila groba fizična sila in brezčislno množevstvo, a ne slabost duševna, ka bolgarski element nij nesposoben za omiko, ka je turški element sam po sebi ne samo popolnem nesposoben k duševnemu življenju, a prosto k mehničnej asimilaciji podjarmljenih si inorodnih plemen. Če bi poslednje ne bilo istina, kje bili bi sedaj Bolgari, kje Črnogorci, kje Srbi!

borji pri Bruku in je baje svojo zadovoljnost izrekel o izurjenosti videne vojske.

Hrvatski poslanec in delegat Kukuljević je v ogerske delegaciji 2. t. m. govoril za aneksijo Bosne in zoper vojsko z Rusijo. Veseli nas, da je vsaj to. Ali kje so drugi slovanski glasi!

Vnanje države.

Kongres se torej snide 13. t. m. v Berlinu. Ker najnovejši telegrami poročajo, da z ranjenim nemškim cesarjem gre na bolje, tudi nij menda bati se, da bi kongres odložen ali drugam prestavljen bil. — Angleške zastopnike imenuje telegram. — Vodja protokola bode, po „Mont. Rev.“ v. Radovic; za uredništvo protokola bo odgovoren francoski poslanik v Kopenhagenu, Tiby, ki je uže jednak posel imel pri carigradske konferenci. — Francosko bode zastopal, kakor se „N. fr. Pr.“ piše, sam minister Waddington, in prej zbornici razložil namero svoje politike. — Ruski poslanik v Londonu, Šuvalov, je baje uže včeraj odšel v Peterburg po svoje zadnje poudke, kako se ima vesti, in pride potem v Berlin.

Iz **Carigrada** poroča „Daily News“ 1. t. m. Porta je zvedela, da sti se Anglija in Rusija o rešitvi orijantalnega vprašanja pod sledečimi uveti zjedini: Ustanovljenje Tesalije, Epira in Krete h Greciji; Srbija in Črna gora dobiti povečanje z dovoljenjem Avstrije: vse druge turške provincije dobodo avtonomijo pod mejnarodno komisijo. Sultan ostane v Carigradu z nominalno suverenostjo.

Dopisi.

Iz Notranjskega 31. maja. [Izv. dopis.] Ljudski učitelj biti, imelo bi biti ponos vsacemu, kateri pride v ta stan. Mladino odgojevati, jo vzrejevati, ter jo sposobno storiti za človeštvo, za narodno boljšo bodočnost, — kaj je bolj veselega in navduševalnega! Kdo več lahko stori za občno ljudsko blagost, nego učitelj? Njemu so izročena mlada drevesca, katera se dade nagniti, kamor se jih hoče. Kdo bode tako zanikern, da jih ne bode k najboljšemu napeljeval? In ljubezen do svoje domovine — kdo je ne bode vcepoval v mlada srčica?

Nabajajo se pa vendar-le taki breznačajniki, ki učiteljstvo zlorabijo. Le kako „mastno službo“ dobiti, vse drugo jim je — deveta briga. Žalostno je slišati o prepirih, ki

so sem ter tja mej učitelji. Da, poznam učitelja, ki mu je prepir, obrekovanje, tožba itd., vsakdanji kruh postalo. Ako bi, postavim, rad dospel na kako službeno mesto, ki pa nij izprazneno, prizadeva si na vsak mogoč način dotičnega učitelja ob dobro ime pripraviti pri občinstvu in pri predpostavljenih, da bi tako omenjeni službeno mesto izgubil, ter se tja sam vrnil. Sramoten in zaničevanja vreden je tak čin uže sam na sebi, a nič manj nij odgoji in napredku mladine škodljiv. — Kajti, kako more učitelj z enakomernim veseljem v šoli podučevati, ko čuti, da je uže ob zaupanje pri otrocih, malo da ne ob dobro ime pri občinstvu, ter v dvomljivo stanje pri predpostavljenih prišel. Rojijo mu zaradi tega vedno vznemirjevalne misli po glavi, katere store, da je učitelj le nek mehanizem v šoli. Zatorej gorje bodi takim učiteljem — izdajicam, kateri delajo, mesto za blagost ljudstva, le v njegovo pokvaro in pogubo. Ne bodem govoril posebej o tacih Judežih Iškarijotih. Saj taki si z besedami: „Kdor katerega teh malih pohujša, bi bilo bolje itd.“ — ki jih — včasi — večkrat bero in razlagajo, sami navezujejo mlinski kamen na vrat, kateri jih bo kmalu pogreznil v globočino zaslužene kazni.

Od Sežane 1. junija [Izviren dopis.]

Radosten majnik se je poslavljal, ker si je v svesti, da je naravo splošno in povoljno ozaljšal, a vendar je semtertje njega nasprotnik neusmiljeno nježnim rastlincam glavice zavil, pobil.

Z vremenom smo dozdej Kraševci še precej zadovoljni, ker dež in solnce se dobro zastopata. Dne 26. pr. m. je dež zjutraj siloma lil, a naenkrat ob 9. uri se nebo zvedri, kakor bi hotelo reči: hodi v Zgonik, ker tamkajšjo slovensko bralno društvo napravi denes ob 4. uri popoldne narodno veselico s petjem, deklamacijo, igro in plesom. Da varal se nij, kdor je obiskal to veselico na kamenitem pogorju. Nijsem imel priložnosti od začetka pri veselici navzočen biti, a vendar sem zapazil da diletantice kakor tudi izurjeni nabrežinski pevci so svojo zadačo izvrstno rešili. Obilo število gostov prišlih iz sosednjih vasij, so se

pobratinsko razveseljevali in delali zabavo prijetno. Govor za govorom, napitnica za napitnico, pesen za pesnijo povelečevalo je veselico pod milim nebom.

Vrli Kraševci, posnemajte narodnjake zgoniške, vedite da slovenski narod nij še na propadu, dokler ima na čelu množico njemu zvestih sinov, akopram se mu kaka zla osoda zgodi. Ta dan je bil v pravem pomenu Zgoničanom vesel, in ko bi oče Lavrič še živel, vskliknil bi: rad umrjem ker vidim, da mej strlemi griči, na kamenitem pogorju se moj mili slovenski narod zaveda, napreduje in razcvita.

Domače stvari.

— (Babje vesti.) Včeraj so bile po vsej Ljubljani razstrošene vesti, da je nemški cesar Vilhelm uže umrl. Da take izmišljene novice naglo krožijo ob podobnih časih, to je morda naravno, če pa zlikovci lažejo, da smo mi pri „Slovenskem Narodu“ dobili tak in tak telegram, vidijo naši bralci izmišljotine onih ljudij iz tega, da teh vestij drug dan — v našem listu nij.

— (Maturó) dela na ljubljanskej višjeji gimnaziji letos 22 rednih in trije izredni slusatelj. Pismene skušnje so počele 3 t. m. Ustne se začno vršiti 15. julija.

— (Društvo c. k. n. u. poštnih predstojnikov in odpravnikov) na Kranjskem, Primorskem in Dalmatinskem, bode imelo dne 8. junija ob 10. uri predpoludne v Trstu, hôtel „Delorme“ na „velikem trgu“ svoj občni zbor. Dnevni red je: 1. Poročilo predsednikovo o minolem društvenem letu. 2. Poročilo blagajnikovo o denarnem stanju in številu udov. 3. Posamezni nasvétje. 4. Volitev vseh društvenih odbornikov.

— (Občni zbor.) V nedeljo je imelo prvo ljubljansko bolniško-podporno društvo občni zbor. Za društvenega zdravnika je bil namesto umrlega Finca imenovan dr. Derč. Premožnja ima društvo 4590 gold. Vodja je dr. Keesbacher, glavni blagajnik g. M. Pakič.

— (Štajerski deželni šolski svet) je v svoji seji 23. maja dovolil osnovanje obrtniškega napredovalnega tečaja na celjskej

Da, bili bi tam, kjer je večina nekdanjih slovanskih prebivalcev, mej severnim in adrijskim morjem, na Labi in Odri, postali bi oni Turki, kakor so ti postali Nemci. Mi sami ne verjamemo, da bi duševna omejenost g. Rosena bila tako kolosalna, da bi mu prikrivala take proste historične prikazni in ravno za to najsilnejše dokaze; ne umstvena omejenost, a namerjena slepota, pristranost in laž so oni atlas, kateri nosi na svojih ramah večjidel preiskav, katere so pisali, pišejo in bodo pisali še precej dolgo, večjidel Nemci in drugi zapadnjaki o Slovanih.

Živeči v Avstriji in Germaniji Slovani se ve da ni na minuto ne pozablajo, kaj je sloveči nemški liberalizem v oziru k drugim narodnostim, posebno k slovanskej. Knjiga g. Rosena je prekrasen dokument, da bi obnovila vsakemu Slovanu vse njegove spomine o nemškem svobodomislju, katere koli je imel kedaj in katere koli mu je skoraj uničila davna ali nedavna prošlost. Teh ljudij nij sram prelivati bridke solze, ka turški gubernatori in sploh turška administracija nij imela tolike sile, toliko energije, da bi bila zadušila, kakor je

pristovalo, vsako gibanje, proizšedše od Bolgarov. Pojo slavo Mithadom et comp., katerim je Allah podaril toliko genijalnosti, da so smeli po njenem slovarji krepko vzeti v roke uzdo uprave. Ključ stoletja trajavšo borbo bolgarskega naroda s turškimi hordami, borbo za pravo vsaj življenja, če tudi ne človeškega, neredi in prost razboj, katera je bila pred brezčuvstvom turških zver-administratorov mej prestopna, nego je pred tribunalom visoko obrazovanega nemškega diplomata — zgodovinarja!

Menimo, ka vsak čitatelj razume, kaj taki in enaki vzgledi pomenijo v knjigi, v kateri se govori podrobno o bolgarskem hajduštvu na Balkanib, o kateri se beseduje splošno o prvobitnosti tega slavjanskega kulturnega javljenja.

Južni Slovani imajo svoje hajduštvo, severni imamo svoje kozaštvo. Če bi ne bilo zgodovinske pričine hajduštvu in kozaštvu, južni Slovani ne bili bi južni Slovani, a Rusija ne bila bi Rusija. Ta zgodovinska pričina porodila se je v onem trenutku, ko je izvršil se osodepolni udar turanskega plemena ob slovansko. Surova turška sila in brezčislčnost pridavili sti slovansko mladostnost,

no ubiti je nijsti mogli. Na obalih Dunaja izcimilo se je junaštvo, katerega so preizpolnene jugoslovanske pesni — hajduštvo, na obalih Dnjestrá, Dnjeprá in Dóna — junaštvo, o katerem glici grlica ruskega naroda — kozaštvo. Pa če je to tako, sta hajduštvo in kozaštvo nekaj pravičnega; a če sta nekaj pravičnega, nijsta prosto nasilje in roparstvo.

Da bi te slovanski historični črti razumeli tako, kakor smo v kratkem napomnili, res nij treba mnogo modrosti, nij treba celo hajdelberškega diploma „doctoris philosophiae“. Treba je samo pomisliti ob onem strašnem položaji, v katerem so živel v XVI. stoletji narodi, sosednji razširjavšemu se z ognjem in mečem muzelmanstvu. Treba je samo pripomniti, da so proti divjega turškega plemena nasilju zbirali se tam in sam narodi cele Evrope; — da so oni narodi, katerim je osoda v svojej milosti dala pokusiti turške civilizacije, prečudno opredelili turški zgodovinski poklic: kamor je stopilo turško kopito, tam trava več nij rasla, govori strašno priznanje turške dobrote, katero je postalo vsemu Slovanstvu poslovica najstrašnejšega pomena.

(Dalje prib.)

Ljudske šoli. Za učitelja v Ribnici (v okraju marnberškem) je imenovan Franjo Harich iz železne Kaplje (na Koroškem), za nadučitelja pri Malej nedelji (v ljutomerskem okraju) pa Srečko Pirc, učitelj iz Rešice.

— (Posebni železnični vlaki) bodo šli binkošne praznike na Dunaj in z Dunaja v Ljubljano, Postojno, Reko, Trst, in Benedke. Iz Ljubljane se vlak na Dunaj odpelje v soboto 8. junija ob 1 uri 7 minut popoldne ter znaša vožnina tje in nazaj v II. razredu 18, v III. razredu pa 12 gld. Vrniti se je treba v 14 dneh. Vlak z Dunaja dojde v nedeljo ob 1. uri v Ljubljano in se drugi dan ob 9. uri dodoludne odpelje v Postojno. Ob 10. gre v pondeljek iz Ljubljane v Postojno še drug vlak, ki se zvečer ob 9. uri zopet povrne v Ljubljano. Vožnina za tje in nazaj znaša v I. razredu 7 gld. 20 kr., v II. razredu 5 gld. 45 kr., v III. razredu 3 gld. 60 kr. Veselica v postojnski jami se bode vršila v pondeljek od 3. do 6. ure popoldne.

— (Volkovi in lov na nje.) Piše se nam iz loške doline: Celi pretečeni teden se je Jože Nanut iz Podgore trudil, in v petek vendar dosledil volčico in prišel do gnjezda. Kraj se imenuje Požar, je blizu meje šneperskega in čubranskega gozda. Veliki trud je bil do mladičev priti. Bili so mej stenami v spodmoli, v katerega nij bilo mogoče se zavleči niti prekopati. Po dolgem premišljevanji se svojimi pomagači, vkrenil je Nanut sledečo, ki se mu je tudi sponesla: Zaril se je z polovico života pod steno in v znak ležec, molil je roke v temo in ponavlja cviljenje volčjih mladičev, jih privabljal. Lazile so uže prestradane živali okolo, in ko mu je jedna in druga do roke prišla, zgrabil jo je in zadavil. Do petka na večer jih je dobil 6. Črez noč do sobote so čakali starih volkov, ali noč je bila temna, in dasiravno je volčica do Nanuta, ki je s sekuro oborožen pri gnjezdu čakal, tako blizu prišla, da je njeno sapo čutil, vendar je, ko je nenavadne goste ovohavala, odšla in se jim je še le v soboto na večer posrečilo ustreliti jo. Sedmega mladiča je Nanut še le včeraj, v nedeljo h kraju spodmola privabil in usmrtil. Denes je bila cela rodbina izven očeta v Stari trg k županiji pripeljana. Od mladičev je 5 samic in 2 samca, stari so po 3 tedne.

— (V vodo skočila ali vržena?) Poroča se nam: V Sori so našli in iz vode izvlekli blizu Loke pri Suhi truplo 20 let starega dekleta. Imela je neko razmero s fantom. Zatorej se ne ve ali je v kakej nerazumljivej obupnosti sama v vodo skočila, ali pa je iz kakove ljubosumnosti pahnela bila v vodo. Ljudje trdijo to in ono.

— („Hrvatska Matica“) v Zagrebu, katera šteje le 1299 članov, torej le dobro polovico družabnikov „Slovenske Matice“ — izdala bode za l. 1878 10 knjig (6 izvirnih, 4 pohrvatene), obsegajočih kacic 100 tiskanih pol — in to vse za 3 gld. društvenine. To je lepo delovanje „Hrvatske Matice“.

Razne vesti.

* (Cerkev se podrla.) Na nemškem zgorenjem Koroškem v Bergu, kjer cerkev zidajo, podrl se je 27. maja zid, stolp se je zgrudil in štiri zidarji so mrtvi ostali.

* (Požar.) V češkej Skalici je nastal v tamošnji predilnici z bombažem požar, ki je celo fabriko uničil. Škode je 200.000 gold. a bilo je vse zavarovano.

* (Visoka starost.) V Orošoniji v Bukovini je umrl 26. m. m. nekav Kavka v visokej starosti 121 let. Rodil se je meseca aprila 1758. na Češkem ter je bil uže za vlade Marije Terezije oficir. Gotovo je bil ta častnik jedini veteran iz onega časa.

* (Pariška razstava) ima v mesecu maji 1 milijon in 300 000 frankov dohodkov. — Po tem taceu ne bode imela taceh strašnih izgub kakor dunajska.

* (Potop nemške oklopne ladije.) Poročali smo uže o velikej nesreči, ki se je dogodila na morji blizu angleške obali: da se je namreč potopila nemška oklopna fregata „Grosser Kurfürst“. Iz nemških častnikov posnemljemo še sledeče: Tri ladije so bile na potu v tem morji: „Preussen“, „Grosser Kurfürst“ in „König Wilhelm“. Na ladji „Grosser Kurfürst“, katera je se silno hitrostjo plavala, snažili so ravno vojaki vse prostore in topove, ter so bili raztreseni v vseh delih ladije, pod površjem in v stolpih. Naenkrat začutijo vsi na ladji strašen sunec, in v malo trenutkih potopila se je ta lepa ladija z ljudmi vred. Rešilo se jih je izmej 425 pomorščakov, častnikov, družega obojja in potem še jednega oddelka vojakov, le 255 mož; drugi so utonili, a njihovih trupel doslej še nijso našli. Ta strašna nesreča nastala je po krivdi poveljnika ladije: „König Wilhelm“. Kakor uže omenjeno je ladija „Grosser Kurfürst“ z veliko hitrostjo jadrjala; naenkrat zapazi na svojem potu pred soboj veliko potniško ladijo, ki je tudi naravnost proti njej htela. Da bi se ladiji ne trčili, obrne poveljnik oklopne ladije svojo ladijo, ter da dotično znamenje sledečej ladiji „Wilhelm“. Poveljnik te ladije pa ali tega znamenja iz nepaznosti nij slišal, ali pa je bilo znamenje preslabo, — „Wilhelm“ drevi naravnost proti „Kurfürstu“, zadene silno vanj, ter se mu 8 kv. metrov globoko v telo zadere, na kar se je takoj vojna ladija „Kurfürst“ utopila.

Umri v Ljubljani.

31. maja: Karolina Higersberger, inženerska hči, 16 l. 5 m. 10 dn., pod trančo št. 2, na možjanskej vnetici.

V deželnej bolnici.

23. maja: Ana Cerar, delavka, 35 l., na pljučnej tuberkulozi.

24. maja: Martin Mohor, gostaç, 67 l., na pyimiji. — Janez Kožuh, kamuosek, 37 l., na pljučnej tuberkulozi.

26. maja: Matija Ažman, gostaç, 62 l., na vnetici možjanske kožice.

27. maja: Miha Polan, gostaçki sin, 7 l., na scrophulosis. — Marija Glavič, bajtarka, 44 l., na motozii.

28. maja: Franc Oberthaler, malar, 20 l., na tuberculosi pulmonum. — Martin Srše, gostaç, 54 l., na pljučnej tuberkulozi.

30. maja: Franc Jakopič, gostaç, 43 l., na tuberculosi pulmonum.

Tujci.

3. junija:

Pri Slonu: Elsbacher iz Laškega trga. — Fabiani iz Dunaja. — Bitchler iz Brna. — Friedman, Aichberg iz Dunaja.

Pri Malici: Rentsch iz Dunaja. — Wadsak iz Gradca. — Feldman iz Dunaja. — Kramar iz Sela. — Slabe iz Trsta. — Schacherl iz Dunaja. — Vranič iz Trsta. — Treffenschopl iz Gradca.

na Marijinem trgu, poleg frančiškanskega mosta.

Adolf Eberl,
zaloga ojnatih barv, lakov
in firmežev,
in Ljubljani,
(152-9)

Peštansko zavarovalno društvo.

Trinajsti račun Peštanske zavarovalne družbe za leto 1877 kaže:

Dohodka . . . . . 4,032.351 gld 39 kr.
Izdatka . . . . . 3,895.448 „ 96 „

Čisti dohodek za l. 1877 je 136.902 gld. 43 kr.

Od čistega dohodka se je izplačalo 90 tisoč goldinarjev kot obresti (dividende) na delnice (akcije) po 9 gld. od delnice, to je: 9 od sto; ostali znesek pa se je pridejal zakladom, in deloma oddal kot nagrada uradnikom vodstva (direkcije).

Od leta 1865 do 1877 je plačalo Peštansko društvo za škode ogromno svoto 18,090.019 gld. 25 kr.

Društvo izvršuje zavarovalna opravila po 31 glavnih in 3742 drugih opravnikih.

Poroštva daje društvo, prištevisi letni dohodek, 10,000.000 gld. To uljudno naznanja, ter se priporoča za častita naročila zoper ogenj za poslopja, pridelke, mobilare in vsakovrstno premakljivo imeje in na življenje.

Franco Drenik,

glavni opravnik za Kranjsko in spodnje Štajersko.

Pisarna je v Ljubljani, kongresni trg, nasproti nunske cerkve v II. nadstropji. (175-2)

Dunajska borza 4. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	63 gld.	75 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66 „	10 „
Zlata renta	73 „	85 „
1860 drž. posojilo	114 „	25 „
Akcije narodne banke	811 „	— „
Kreditne akcije	231 „	60 „
London	118 „	75 „
Napol.	9 „	49 „
O. kr. cekini	5 „	61 „
Srebro	103 „	80 „
Državne marke	58 „	55 „

Karel S. Till

trgovstvo s knjigami in papirjem, pod Trančo št. 2, zaloga vseh potrebnostij za urade in kupčijstvo; zaloga navadnega, pisemskega in zavijalnega papirja. Vse potrebnosti za morjevce (inženirje), slikarje in risarje. Najnovejše v konfekciji za papir. Zapisovalne in opravilne knjige. Izdeljujejo se tudi monogrami na pisemski papir, visitne karte in pisemske zavitke. (158-14)

V „Narodne tiskarni“ v Ljubljani je izšlo in se dobiva:

VIII. zvezek „Listki“:

Pomladanski valovi.

Roman, spisal I. Turgenjev, poslovenil dr. M. Samec. 8° 17 pol. Cena 60 kr.

Potem

Trije javni govori.

Govorili prof. Fr. Šuklje, Iv. Tavčar in prof. Fr. Wiesthaler v Ljubljanski čitalnici. 8° 9 pol. Cena 30 kr.

Elegantna
spomladanska obleka
18 gold.
Praktična
spomladanska zgornja suknja
12 gold.

Trdne
spomladanske hlače
5 gold.

in v primerji najfinejše obleke za gospode in dečke; po najnižej ceni obleke za otroke od dveh let naprej.

Spalne suknje
za gospode in gospe
priporoča

M. Neumann,

krojaški mojster,

v Ljubljani, slonove ulice šte. 11, v Lukmanovej hiši.

Vnanje naročbe se proti povzetju urno izvrše in nepristojno brez ugovora nazaj vzame. (111-17)